

Iseljenje iz studentskog smještaja kao rezultat problema i sukoba sa cimerima

Vinković, Marija

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zadar / Sveučilište u Zadru**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:162:134187>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-08**

Sveučilište u Zadru
Universitas Studiorum
Jadertina | 1396 | 2002 |

Repository / Repozitorij:

[University of Zadar Institutional Repository](#)

Sveučilište u Zadru

Odjel za sociologiju

Diplomski sveučilišni studij sociologije (dvopredmetni)

Marija Vinković

**Iseljenje iz studentskog smještaja kao rezultat problema i sukoba
sa cimerima**

Diplomski rad

Zadar, 2023.

Sveučilište u Zadru
Odjel za sociologiju
Diplomski sveučilišni studij sociologije (dvopredmetni)

**Iseljenje iz studentskog smještaja kao rezultat problema i sukoba sa
cimerima**

Diplomski rad

Student/ica:
Marija Vinković

Mentor/ica:
Doc.dr.sc. Dražen Cepić

Zadar, 2023.

Izjava o akademskoj čestitosti

Ja, **Marija Vinković**, ovime izjavljujem da je moj **diplomski** rad pod naslovom **Iseljenje iz studentskog smještaja kao rezultat problema i sukoba sa cimerima** rezultat mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na izvore i radove navedene u bilješkama i popisu literature. Ni jedan dio mogega rada nije napisan na nedopušten način, odnosno nije prepisan iz necitiranih radova i ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem da ni jedan dio ovoga rada nije iskorišten u kojem drugom radu pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj, obrazovnoj ili inoj ustanovi.

Sadržaj mogega rada u potpunosti odgovara sadržaju obranjenoga i nakon obrane uređenoga rada.

Zadar, 13. studeni 2023.

Sadržaj

Uvod	1
Cilj i svrha istraživanja	2
Teorijska koncepcija rada	2
Istraživačka pitanja	5
Metoda i uzorak	5
Rezultati istraživanja i rasprava	6
1. <i>Cimerski odnosi</i>	7
1.1. <i>(Ne)poznavanje cimera</i>	7
1.2. <i>Sličnosti i razlike između cimera</i>	8
2. <i>Razlozi i pojavljivanje problema</i>	10
2.1. <i>(Ne)obavljanje kućanskih obaveza</i>	10
2.2. <i>Stranci u domu</i>	12
2.3. <i>Nezrelost cimera</i>	13
2.4. <i>Kumulacija problema</i>	15
3. <i>Iskustva nakon pojave problema i sukoba</i>	16
3.1. <i>Utjecaj problema na zdravlje, studiranje i kvalitetu života</i>	16
3.2. <i>Razlozi i posljedice iseljenja</i>	18
3.3. <i>Konačna odluka o iseljenju</i>	19
4. <i>Komunikacija tijekom konflikta</i>	21
5. <i>Sustav pomoći i podrške i iskustva nakon iseljenja</i>	23
5.1. <i>Pomoć obitelji, prijatelja i poznanika</i>	23
5.2. <i>Učenje i stjecanje iskustva o stanovanju sa cimerima</i>	25
5.3. <i>Kompromis i prilagođavanje</i>	26
Zaključak	29
Prilozi	30
<i>Prilog 1</i>	30
<i>Prilog 2</i>	31
<i>Prilog 3</i>	32
<i>Prilog 4</i>	33
Literatura	35

Iseljenje iz studentskog smještaja kao rezultat problema i sukoba sa cimerima

Sažetak

Sukobi cimera uobičajena su pojava u zajedničkim životnim prostorima i mogu proizaći iz niza čimbenika, uključujući razlike u životnom stilu, stilovima komunikacije i osobnim navikama. Svrha ovog rada je istražiti životna iskustva studenata koji žive ili su živjeli sa cimerima u studentskim domovima ili studentskim stanovima, s posebnim naglaskom na sukobe i probleme koji se javljaju u zajedničkom kućanstvu. Korištena je kvalitativna metoda koja se sastoji od 8 polustrukturiranih intervjua kako bi se dobio dublji uvid u tematiku istraživanja. Rezultati ovog istraživanja najprije pokazuju da studenti nakon lošeg iskustva stanovanja s nepoznatom osobom radije biraju život s osobom koju već poznaju te s kojom dijele određene sličnosti i interese. Nadalje, do odluke o iseljenju najčešće dolazi zbog nakupljanja manjih problema sve dok jedan ne bude prijelomni. Osjećaj nezrelosti kod cimera mogu dovesti do nedostatka komunikacije gdje šutnja preuzima glavnu ulogu. Tada se problem ne može konkretno riješiti te jedini izlaz postaje selidba jednog od cimera. Gubitak osjećaja za privatnosti i nadzorom nad svojim privatnim prostorom može se pojačati kada cimer krene dovođiti nepoznate ljude odnosno svoje prijatelje ili partnere te njihova prisutnost drugome može zametati i stvoriti osjećaj nelagode. Na kraju, nakon iseljenja i mijenjanja cimera, studenti osjećaju znatno olakšanje te zaključuju da ih je takvo problematično iskustvo naučilo da u buduće pažljivije biraju cimere.

Ključne riječi: studenti, cimeri, sukobi između cimera, problemi u suživotu, iseljenje

Moving out of student housing as a result of problems and conflicts with roommates

Abstract

Roommate conflicts are common in shared living spaces and can stem from a number of factors, including differences in lifestyle, communication styles and personal habits. The purpose of this paper is to investigate the life experiences of students who live or have lived with roommates in student dormitories or student apartments, with special emphasis on conflicts and problems that arise in a shared household. A qualitative method consisting of 8 semi-structured interviews was used in order to gain a deeper insight into the research topic. The results of this research first show that after a bad experience of living with an unknown person, students prefer to live with a person they already know, with whom they share certain similarities and interests. Furthermore, the decision to move out most often occurs due to the accumulation of smaller problems until one becomes critical. A roommate's sense of immaturity can lead to a lack of communication, where silence takes the main role and the problem cannot be solved concretely, and the only way out becomes the moving of one of the roommates. The loss of a sense of privacy and control over one's private space can increase when the roommate starts bringing in unknown people, i.e. his friends or partners, and their presence can confuse others and create a feeling of discomfort. In the end, after moving out and changing roommates, students feel much relieved and conclude that such a problematic experience has taught them to choose roommates more carefully in the future.

Key words: students, roommates, conflicts between roommates, coexistence problems, moving out

Uvod

U današnjem vremenu i modernom društvu, ponajprije zbog financijskih situacija i uštede, pa sve do praktičnosti sve se više ljudi odlučuje na stanovanje s drugim osobama. Ljudi dijele različite oblike stambenih prostora te je tako socijalna interakcija u vlastitom domu s drugim ljudima, bili oni prijatelji ili samo poznanici, neizbježna. Ponekad iz interakcije može proizaći i sukobi koji mogu predstavljati određene izazove u održavanju harmoničnih i zdravih odnosa unutar suživotnog prostora. Tuđe navike i uvjerenja često mogu poremetiti vlastite te tako dovesti do bezizlaznih situacija. Sukobi cimera uobičajena su pojava u zajedničkim životnim okruženjima poput studentskog doma ili unajmljenog stana, a mogu proizaći iz bezbrojnih čimbenika. Ti sukobi često imaju svoje korijene u razlikama u izboru načina života, kao što su različiti rasporedi spavanja ili standardi čistoće, što može dovesti do nesporazuma i napetosti. Komunikacijski stilovi i interpersonalne vještine također igraju značajnu ulogu, budući da pojedinci mogu imati različite načine izražavanja svojih potreba ili rješavanja problema. Osim toga, nesuglasice mogu nastati zbog podijeljenih odgovornosti, financijskih pitanja ili problema povezanih s osobnim prostorom i granicama.

Kako navode Ahmad, Abdul Samat, Ayob i Shaedid (2020), odlazak od kuće u svrhu stjecanja visokog obrazovanja velika je tranzicija za većinu adolescenata. Život na fakultetu adolescentima nudi priliku za rast i razvoj autonomije i osobnog identiteta ili drugim riječima, fakulteti i sveučilišta ne bi se trebali usredotočiti samo na akademska pitanja, već bi također trebali promicati društvenu integraciju među kolegama. Uspostavljanje društvenih mreža i prijateljstava očito je važno pri prijelazu studenata prve godine. Nadalje, smještaj u sveučilišnim domovima i studentskim stanovima zahtijeva od studenata ne samo dijeljenje općih prostorija, već i zajednički životni prostor. Stoga su odnosi s cimerima na fakultetu jedinstveni jer životni uvjeti zahtijevaju od cimera da prave kompromise u pogledu razine buke, sati budnosti i spavanja te čistoće. Tijekom određenog vremenskog razdoblja, obično jedan ili dva semestra, studenti se moraju prilagoditi rutini i ponašanju svojih cimera. Međutim, njihova komunikacija nije tako otvorena kao kod studenata kolega. Cimeri bi trebali moći razviti odnose dajući jedni drugima malo prostora, što znači da jedni moraju poštovati druge i održavati svoja područja čistima i urednima i poštivati tuđe stvari. Također, ako problemi potraju, studenti bi se trebali pozabaviti onime što ih muči ili smeta te poraditi na rješavanju međusobnih problema.

Cilj i svrha istraživanja

Cilj i svrha ovog istraživanja je dublje razumijevanje životnih iskustava studenata koji žive s cimerima u studentskim domovima ili studentskim stanovima, s posebnim naglaskom na sukobe i probleme koji se javljaju u zajedničkim kućanstvima. Ovo istraživanje nastoji pružiti vrijedne uvide i razaznati obrasce, trendove i mehanizme suočavanja s problemima koji mogu donijeti informacije za poboljšanje životnih uvjeta studenata u zajedničkim stambenim aranžmanima, poboljšati procjene kompatibilnosti cimera i olakšati razvoj strategija podrške za studente u zajedničkom stanovanju, u konačnici poboljšavajući njihovo sveukupno iskustvo na fakultetu.

Teorijska koncepcija rada

Sukob ili konflikt može biti jedno od rješenja napetosti između protivnika. Georg Simmel (1904) objašnjava da je sukob sam po sebi, bez osvrta na njegove posljedice ili pratioce, oblik socijalizacije. Ako je svaka reakcija među ljudima socijalizacija, naravno da se sukob mora računati kao takav, budući da je to jedna od najintenzivnijih reakcija, i logično je nemoguć ako je ograničen na jedan element. Dakle, oni razdvajajući elementi su uzroci sukoba, mržnja i zavist, želja i želja. Međutim, ako je iz tih poriva jednom izbio sukob, to je zapravo način da se ukloni dualizam i da se dođe do nekog oblika jedinstva, pa bilo to i kroz poništenje jedne od strana.

U najranijim fazama ovih interakcija, čak i manji prekidi razgovora mogu pojačati nelagodu i spriječiti izgradnju odnosa, što može potaknuti odvajanje od međugrupnih razmjena i potencijalno potkopati prednosti međugrupnog kontakta za smanjenje predrasuda. Ta iskustva mogu nepovoljno utjecati na razvoj trajnijih međuljudskih odnosa (West, Pearson, Dovidio, Shelton i Trail, 2009). Prijatelji su ljudi koji su međusobno povezani na emocionalnoj razini razvijajući vezu i nudeći psihološku, društvenu pa čak i ekonomsku podršku. Stvaranje prijateljstava tijekom kasne adolescencije, točnije u dobi od 18 i 20 godina, utvrđeno je kao važno u samorazvoju. To je zato što je kasna adolescencija značajno razdoblje za mlade u formiranju identiteta, odnosa i budućih karijera (Ahmad, Abdul Samat, Ayob i Shaedid, 2020).

Početak sveučilišnog života nudi mladima u kasnoj adolescenciji priliku za stvaranje novih prijateljstava, posebno sa svojim cimerima. Studenti prve godine obično se suočavaju sa situacijom koja od njih zahtijeva da budu cimeri s osobom koju ne poznaju. Ovo bi

zapravo moglo biti polazna točka za studente prve godine da formiraju nove društvene mreže. Prema autorima, utvrđeno je da odnosi sa cimerima utječu na iskustvo studenata prve godine smještenim u studentskim domovima i stanovima budući da cimeri mogu ponuditi vršnjačku podršku (Ahmad, Abdul Samat, Ayob i Shaedid, 2020). Zajednički životni aranžmani razlikuju se od konvencionalnih jednoobiteljskih kućanstava po tome što stan ili skupinu stanova dijele oni koji imaju suživotni odnos, a ne prvenstveno obiteljski odnos. Društveno, to su često skupine nepovezanih pojedinaca koji formaliziraju svoju namjeru da dijele resurse, žive povezane živote sa sličnim vrijednostima i brinu jedni za druge na samousmjeren i samoupravljan način za kolektivnu dobrobit cijele zajednice (Hilder, Charles-Edwards, Sigler i Metcalf, 2018). Također, još neke studije¹ koje navode Clark i Tuffin (2015) o izboru cimera na fakultetu otkrivaju da studenti biraju cimere što sličnije sebi uključujući dobne skupine i druge karakteristike.

Imati prijatelje omogućuje razmjenu iskustava i osjećaja, dok su oni bez prijatelja skloni društvenoj izolaciji. Prijateljstva su stoga u pozitivnoj korelaciji s psihološkim blagostanjem. Zapravo se pokazalo da su prijateljstva među adolescentima i utjecajna i važna. Odnosi s vršnjacima mogu utjecati na studentski osjećaj pripadnosti i pripadnosti njihovim sveučilištima. Budući da studenti sveučilišta provode znatnu količinu vremena u domovima i studentskim stanovima oni su epicentri studentskog angažmana i učenja. Stoga su studentski domovi i popratni sadržaji okruženja koja mogu podržati studentski razvoj i na akademskoj i na društvenoj razini. Međutim, dodjeljivanje dva potpuna stranca kao cimera moglo bi dovesti do niza mogućnosti. S jedne strane, to što cimeri počinju boraviti u nasumičnoj blizini jedan drugomu može dovesti do pozitivnog odnosa i stvarnog prijateljstva. Takvo prijateljstvo može utjecati na dobrobit učenika i akademska postignuća, osobito kada se priviknu na novo akademsko okruženje. S druge strane, biti nasumično dodijeljen osobi koja nije kompatibilna sa samim sobom može dovesti do nezadovoljstva i stresa ili ipak do ravnodušnosti (Ahmad, Abdul Samat, Ayob i Shaedid, 2020).

Kako Clark i Tuffin (2015) navode ekonomska nužnost je ključna za cimersko stanovanje upravo zbog eskalirajućih troškova tercijarnog studija i zbog globalne recesije koja je zahvatila cijeli svijet još 2008., također rastućom nezaposlenošću mladih. Ekonomska neizvjesnost u kombinaciji s globalnim porastom cijena kuća dovela je do pada stopa

¹ Joiner, J., & Thomas, E. (1994). The interplay and self verification in relationship formation. *Social behaviour and personality. An International Journal*, 22, 195–200.

Kemp, P., & Rugg, J. (1998). *The single room rent: Its impact on young people*. York: Joseph Rowntree Foundation.

posjedovanja domova za mlade odrasle osobe u zapadnim zemljama. Tako je dijeljenje stanova i cimerstvo je ekonomski isplativo i nudi izbore primjerene životnom stilu mladih osoba, posebice studenata uz povlastice onoga što dolazi s tim kao što su nova prijateljstva, druženja i međusobne podrške. Doista, Despres (1994) sugerira da socijalne koristi mogu nadmašiti financijske budući da si sustanari mogu osigurati cjelovit društveni život ili čak i obitelj. U najboljem slučaju, dijeljenje stana i cimerstvo može spriječiti usamljenost i potaknuti širenje društvenih mreže, međutim, takve dobrobiti nisu uvijek zajamčene.

Dobre komunikacijske vještine su potrebne za izbjegavanje međuljudskih sukoba (Heath i Cleaver, 2003) koji uključuju emocionalni napor i negativne zdravstvene implikacije. Ovo naglašava intimne i intenzivno društvene aspekte zajedničkog življenja i važnost upravljanja u međuljudskim odnosima uz društvenu koheziju koja zahtijeva uzajamnost i zajedničku predanost. Manje pozitivno, dijeljenje može uključivati neprijateljstvo, antagonizam i ljutnju, tako da uvođenje novih članova zahtijeva pomnu provjeru. Pitanje koje si mladi postavljaju s kime dijeliti kućanstvo je važno jer ima značajne implikacije na društvenu dinamiku života s drugima jer mnogi mladi ljudi mogu imati visoka očekivanja od društvenosti u zajedničkim kućanstvima (Heath i Kenyon, 2001). Međutim, kada u komunikaciji dođe do nesporazuma i nerazumijevanja druge strane, dolazi do konflikta. Kako bi se izbjegao komunikacijski nesporazum treba se usmjeriti pažnja na dvije stvari, na ono izrečeno i ono ne izrečeno. U tom slučaju šutnja je neizostavni dio komunikacije. Ona u svim svojim oblicima može jasno sugerirati o osjećajima ljudi i o odnosu koji imamo prema drugoj osobi. No, valja naglasiti da osim što je razumijevanje šutnje neophodno, često u površnosti i nemogućnosti slušanja tijekom konflikta dolazi do krivih zaključaka koji na kraju imaju negativnu konotaciju (Skupnjak, 2020).

Nadalje, u kontekstu studentskog života i sukoba cimera, prisutnost prijatelja i članova obitelji koji ih podržavaju može se smatrati značajnim čimbenikom koji pridonosi emocionalnom blagostanju studenata i procesima donošenja odluka. U slučaju sukoba cimera, pojedinci koji imaju jaku mrežu prijatelja i obitelji mogu biti bolje opremljeni da se nose s izazovima koje postavljaju takvi sukobi. Roman i sur. (2008) u istraživanju objašnjavaju obiteljska potpora bila značajno povezana sa samopoštovanjem učenika i određenim aspektima pristupa učenju koji su bili u pozitivnoj korelaciji s akademskim uspjehom. Samim time obitelj postaje potpora u turbulentnim razdobljima studenta kao što su i problemi sa cimera gdje im je potrebna emocionalna podrška. Cheng, Ickes i Verhofstadt (2011) navodi da je studentima potrebna podrška obitelji jer je suočavanje s akademskim zahtjevima

dovoljno stresno da je podrška obitelji često dobrodošla i korisna te olakšava studentu suočavanje i pozitivnu prilagodbu. Također, važni su i prijatelji te njihov doprinos u emocionalnoj potpori pri stresnim situacijama koje mogu uzrokovati sukobi. No, kako govore Pinkerton i Dolan (2007) ipak postoje dokazi da pojedinci često traže podršku unutar svoje nuklearne i šire obitelji i rjeđe, unutar svojih mreža prijatelja. To potvrđuju Klink i sur. (2008) gdje objašnjavaju da su razine obiteljske podrške studenata bile povezane s njihovim povjerenjem u njihovu sposobnost da se nose s izazovnim akademskim iskustvima.

Istraživačka pitanja

1. Istražiti probleme koji dovode do konflikta (problema) s kojima se cimeri susreću u zajedničkom stanovanju.
2. Istražiti načine na koji se konflikti (problemi) između cimera rješavaju.
3. Istražiti kako konflikti (problemi) utječu na budući život.

Metoda i uzorak

Ovo istraživanje je kvalitativnog tipa jer može pomoći u otkrivanju društvenih, kulturnih i nekih okolišnih čimbenika koji pridonose sukobima cimera kako bi se dobio što dublji uvid u odgovore na postavljena protokolna i istraživačka pitanja da bi se, na kraju moglo doći do što jasnijih iskustava sugovornika. Kvalitativna metoda također omogućuje istraživaču da istraži kontekst i nijanse problema koje možda nije lako kvalificirati omogućujući mu da način istraživanja bude fleksibilan i prilagodljiv tijekom istraživanja kako bi se u složenijim situacijama saznalo više o određenom problemu. U istraživanju se kretalo od interpretativnog pristupa koji se temelji na razumijevanju mišljenja i osjećaja koje sugovornici mogu imati u određenim situacijama (Halmi i Crnoja, 2003). Korištena je metoda polustrukturiranog intervjua u kojemu je moguća slobodnija komunikacija između istraživača i sugovornika te može više sličiti razgovoru odnosno konverzaciji što na kraju dovodi do proširivanja protokolnih pitanja te jasnijem i dubljem uvidu u temu. Prema Potkonjak (2014) metoda polustrukturiranog intervjua dopušta dublju analizu problema istraživanja putem postavljanja širokih pitanja koja omogućuju istražitelju da postupno prelazi s općih tema na specifičnije aspekte koji mogu privući njegovu pažnju. Osim toga, ovakva metoda olakšava dobivanje osobnih iskustava od sugovornika.

Uzorak ovog istraživanja čini sveukupno 8 sugovornica. Jedan sugovornik je odustao od sudjelovanja u istraživanju nakon provedenog intervjua zbog situacije koja je nastala nakon njegova sukoba sa cimerom. Sugovornik je tako odlučio da ipak ne želi da se javno podijeli njegovo iskustvo unatoč anonimizaciji odgovora iz osobnih razloga. Svi sugovornici su bili u dobi od 24 do 26 godina života kako bi se dobio namjerni uzorak mladih ljudi, trenutnih ili bivših studenata koji su imali iskustva življenja sa cimerima te se susreli s određenim problemima u stanovanju koji su doveli do iseljenja. Sugovornici su osobe koje su bile ili još uvijek jesu studenti na području Republike Hrvatske odnosno studenti na Sveučilištu u Zagrebu i Sveučilištu u Zadru. Uzorak je namjeran jer su se sugovornici birali prema godinama i iskustvu koje su ranije imali u stanovanju u studentskom domu ili iznajmljenom stanu kojeg su dijelili s jednom ili više osoba u određenom periodu studiranja.

Intervjui su provođeni uz poštivanje etičkih principa s posebnim naglaskom na zaštitu privatnosti i prava sudionika. Svi sugovornici čiji su se odgovori koristili u istraživanju su prethodno dali pismeni pristanak za svoje sudjelovanje. Intervjui su provedeni u razdoblju od lipnja do kolovoza 2023. godine od čega ih je 5 provedeno licem u lice odnosno uživo, a 3 online putem videopoziva. Također, svim sugovornicima je pružena temeljita informacija o samoj temi istraživanja, uz mogućnost da se povuku ili odbiju odgovoriti na bilo koje pitanje tijekom intervjua. Na početku svakog intervjua, zajamčena je potpuna anonimnost podataka, isključivo za potrebe ovog istraživanja. Kao rezultat toga, tijekom analize podataka, umjesto imena sugovornika, koristile su se anonimne oznake.

Rezultati istraživanja i rasprava

Ovo istraživanje imalo je cilj ispitati studente o svojim iskustvima stanovanja s drugim ljudima odnosno cimerima te kako nastoje riješiti probleme koji su svakodnevna pojava u zajedničkom suživotu. Provedbom intervjua, rezultati su raspoređeni u pet tematskih cjelina odnosno kodova koji prikazuju razloge i načine dolaska do problema između cimera, glavne razloge napuštanja cimerstva odnosno iseljavanja iz zajedničkog smještaja te pomoć i stečeno iskustvo nakon problematičnog razdoblja.

1. Cimerski odnosi

1.1.(Ne)poznavanje cimera

Početak studentskog razdoblja nakon srednje škole mnogi studenti se suočavaju s novim i nepoznatim gradovima, u ovome istraživanju su to Zagreb i Zadar. Mnogi studenti dolaze iz različitih krajeva te imaju potrebu za smještajem te se najčešće susreću sa nepoznatim ljudima s kojima počinju zajednički suživot. Tako i sugovornici potvrđuju da su svoje cimere s upoznali tek dolaskom u smještaj, studentski dom ili stan te započeli život sa strancima o kojima prije nisu znali gotovo ništa. To je avantura kroz koju prolazi većina studenata i to je jedinstveni aspekt iskustva fakulteta. Ova situacija često okuplja pojedince iz različitih sredina i društvenih slojeva, od kojih svaki ima svoja očekivanja i tjeskobe. Emerson (2008) navodi kako se stranci koji postaju cimeri vrlo brzo pokušavaju prilagoditi te osjećaju obavezu da se slažu sa svojim novim cimerima. Takvu vrstu odnosa pokušavaju dostići suzdržavanjem svojih nezadovoljstava, ali na način kako bi rezultiralo minimalno kompatibilnim odnosom s drugim cimerom.

„Većinu ljudi nisam znala od prije i ako sam znala nekoga to je bilo površno. Znači, ili sam studirala s njima ili sam ih znala u prolazu.“ (s1)

„Hmm, prvu godinu sam živila sa nepoznatom curom. To jest upoznale smo se tek kad smo se useljavale.“ (s3)

Sugovornici govore da su tek nakon prve godine, nakon što su tijekom studiranja upoznali određeni broj ljudi odlučili na suživot sa poznatim ljudima s kojima već dijele sličnosti i interese te smatraju da to može vrlo olakšati stanovanje, komunikaciju i međusobne odnose općenito.

„Na drugoj godini faksa sam krenila živiti sa prijateljicom koju sam upoznala na prvoj godini. Zajedno smo studirale i često provodile vrijeme zajedno.“ (s2)

„Hmm, tek treću, drugu i treću godinu ajmo reć sam živila sa već poznatom osobom, curom iz Makarske i sad zadnje dvije godine sa dečkom.“ (s3)

„Prvu nisam znala, nego tek kasnije sam na faksu upoznala curu i baš smo se sprijateljile nekako, već smo tad na prvoj godini dosta vremena provodile zajedno, jedna kod druge, prespavale. Onda smo na početku druge godine odlučile skupa živjeti.“ (s8)

Dvije sugovornice objašnjavaju da su na prvoj godini ipak odlučile pronaći cimere koje su poznavale ranije zbog straha od nepoznatoga. Odabir cimera koji se već poznaju, često zbog straha od novih ljudi, može pružiti osjećaj ugone i bliskosti tijekom značajne tranzicije, kao što je odlazak na fakultet. Ovaj izbor može ublažiti tjeskobu života s potpunim strancima i može stvoriti sustav podrške od prvog dana. Poznavati svoje cimere unaprijed znači imati zajednička iskustva i osjećaj povjerenja, što može olakšati zajedničko snalaženje u izazovima sveučilišnog života i svega novog što on donosi.

„Za prvi stan su živjeli brat i sestrična kod te žene, pa sam ja onda došla na kraju. U dom sam se prijavila i tamo upoznala cure. U zadnjem stanu isto nisam nikog znala. Sve je bilo na blef.“ (s4)

„(...)s mojom prijateljicom, išle smo skupa u srednju školu i odlučile da bi mogle skupa živjet s obzirom da smo obje htjele ić studirat u Zagreb. Lakše nam je objema bilo tako.“ (s6)

1.2. Sličnosti i razlike između cimera

Sličnosti odnosno slični interesi i karakteri su temelj za slaganje između dvije osobe. Cimeri se često pronalaze i sastaju s mješavinom razlika i sličnosti koje oblikuju njihovo iskustvo suživota. Razlike mogu uključivati različite kulturne pozadine, stilove života, navike i osobnosti. Iako te razlike ponekad mogu dovesti do sukoba, one također nude vrijedne prilike za osobni rast i učenje. Kako Simmel (1904) objašnjava posebna gradacija sociološkog razlikovanja i naglašavanja sukoba na temelju jednakosti, dana je tamo gdje je razdvajanje izvorno homogenih elemenata svjesna svrha, gdje razjedinjenost nije prava posljedica sukoba, već sukob proizlazi iz razjedinjenost, tako sugovornici naglašavaju određene početke problema koji dovode do većih samim time što se nisu uspjeli dovoljno dobro sprijateljiti sa cimerima koje nisu poznavali zbog određenih različitosti u interesima, karakterima ili navikama. Također, Foulkes, Reddy, Westbrook, Newbronner i Mcmillan (2019) navode da do sukoba dolazi kada studenti počinju prvi puta živjeti samostalno, a svaka osoba prenosi već ranije stečene navike i ponašanja iz svog obiteljskog doma. Kada se te navike i ponašanja u suprotnosti s navikama i ponašanjima drugih to može zahtijevati promjenu ponašanja, što može dovesti do napetosti i neslaganja (Holton, 2016).

„Družile smo se u smislu ono možemo popričat, možemo popit kavu i sve, ali baš svaki dan da si mi od 0 do 24 u stanu, toliko nismo bile dobre. Pogotovo jer nemamo siti interes općeniti. (...) ono opet sam si dokazala, potvrdila da nije poanta u jednoj

sobi nego je poanta u osobi i interesima i svemu zapravo. Kako ti funkcioniraš, odnosno u kakvom si ti prilagođavaš i kako se na tebe neko, kužiš.“ (s2)

„Hmm one su, nisu moj tip ženskog društva znači nikako. Pregrlate su, preglasne, muškarake i kad bi one, kad bi samo jedna došla imala sam osjećaj koda ih je 12 u stanu. (...) definitivno mi se takav način druženja, a i tip osobe ne sviđa. Ne bi se nikad mogla družiti s takvom osobom.“ (s3)

„(...) ali nismo se nikad sprijateljile baš nešto. Ona je došla tu kao da joj guzica malo puta vidi i to, nismo imale iste interese, ko kod ovih u stanu, koje su bile slične meni iste ciljeve imale i tako to.“ (s4)

Dvije sugovornice tako ističu, kao najveći problem, upravo razliku u godinama. One kao mlade osobe u ranim dvadesetim koje su tek na početku svog odraslog života ne mogu imati isti tempo, navike i način življenja općenito kao osoba koja je od njih starija desetak godina. Kako navode Clark i Tuffin (2015) stariji ljudi su možda manje voljni prihvatiti duh mladenačke zabave. Diskriminacija na temelju dobne sličnosti poduprta je opravdanjima povezanim s društvenim aktivnostima i životnim stilom koji se očekuju od određenih dobnih skupina. Stoga dob predstavlja važan dio kulture i dinamike kućanstva s aktivnostima primjerenim dobi, uključujući zabavu za one u ranim dvadesetima i skuplje aspekte potrošnje za one koji su deset godina stariji. Važnost dobi u skladu je s istraživanjem (Kemp i Rugg, 1998 prema Clark i Tuffin, 2015), koje pokazuje da oni koji su u ranoj fazi stambene karijere žele dijeliti s drugima slične dobi, slično zainteresiranima.

„E to nikad nisam saznala, ali ja mislim da je tipa, da je imala 40ak, ja 19, a ona 40ak, između 35 do 40. (...) i to da bi definitivno trebala živiti s osobama svojih godina, ne sa starijima. Mislim da je to to. (...) prevelike su to razlike u navikama i svemu što treba za neki skladniji cimerški odnos. Drugačija razmišljanja smo imale pa nije zbog toga sve ispalo dobro na kraju.“ (s5)

„Najviše problema sam imala s cimericama koje su imale preko 30 godina, nesređen život u smislu da ni u kojem segmentu života nemaju stabilnost kao na primjer školovanje ili su završile nešto što ne vole ili nisu ništa završile, a htjele su i mogle, onda posao. Rade loše poslove bez budućnosti. Dalje, ljubavni život imale su neku lošu vezu koja ih je obilježila i nakon toga je sve bilo usputno nešt i jako nezdrav

odnos s roditeljima. Baš su se jako isticale te razlike i godine čak i vjerojatno zato nije funkcioniralo.“ (s6)

2. Razlozi i pojavljivanje problema

2.1. (Ne)obavljanje kućanskih obaveza

Zanemarivanje kućanskih obaveza može značajno narušiti funkcioniranje zajedničkog životnog prostora. Kada jedan ili više pojedinaca ne uspiju ispuniti svoje odgovornosti, to ne samo da povećava opterećenje za druge, već također stvara atmosferu frustracije i ogorčenosti. Kako navode Foulkes, Reddy, Westbrook, Newbrunner i Mcmillan (2019) kuhinja je čest izvor sukoba u pogledu čišćenja i pospremanja, ali i u pogledu dijeljenja prostora u hladnjaku, na policama i dijeljenju hrane. Također, pojavljuje se i nezadovoljstvo prema nepoštenosti raspodjele poslova čišćenja i pospremanja. To može dovesti do poremećaja cjelokupnog sklada u kućanstvu. Bilo da se radi o izbjegavanju kućnih poslova, zanemarivanju doprinosa zajedničkim zadacima ili zanemarivanju zajedničkih odgovornosti poput kupovine namirnica. Te radnje mogu narušiti osjećaj poštenja i suradnje među ukućanima. Prepoznavanje i rješavanje ovog problema ključno je za održavanje čistog, organiziranog životnog okruženja s uzajamnim poštovanjem. Uspostavljanje jasnih očekivanja i ispunjavanje vlastitih dužnosti ključno je za sprječavanje eskalacije ovog problema i negativnog utjecaja na kvalitetu života u zajedničkom kućanstvu.

„Uvijek je stvar, svatko ima drugačije navike. U kuhanju u čišćenju, u provođenju vremena u svom prostoru. Znači navike i tu je uvijek taj neki sudar između ljudi jer ljudi se drugačije odgajaju na drugačiji način i onda treba znat naći neki middle ground za sve nas da svima paše. I to ne bi rekla da je sukob, ali to je jedna od tih stvari. Sve ovisi s kim si i s kim pričaš. Poštivanje tuđeg prostora, dovodenje nekog u stan bez pitanja, hmm čistoća i tak neke stvari. Te neke sitnice koje se nakupe jer novi ljudi pa makar se mi znamo od ne znam kad, teško je pokrenut takvu temu i imat normalan razgovor da drugoj osobi uđe u glavu da se drži nečega. Tak da jedino to. Tu sam uvijek imala nešt, neki problem, neku situaciju.“ (s1)

„Da, ovu zadnju cimericu sam morala molit da počisti suđe jer tipa ona si napravi nešto za jest i onda ostavi sve u sudoperu i onda se to usmrđi. Ja dođem kuć sva živčana onda, druga cimerica dođe isto kući i nas dvije se samo gledam šta je ovo (smijeh) čudno nam je bilo kako nije mogla sama nešto napraviti.“ (s4)

„Mene je dosta iritiralo kada bi bez ikakvog razgovora počela samo odvajati moje suđe i prati samo svoje i to je trajalo mjesecima, bez obzira što sam počela češće prati i kad sam prala, nisam odvajala jer mi je bilo lakše oprati nego razmišljati šta je čije.“
(s6)

Nadalje, sugovornici naglašavaju kako je često dolazilo do pravljenja rasporeda čišćenja. Također, naglašavaju kako ti rasporedi nikada nisu bili dugotrajni kao ni slični dogovori kada tko ima koji zadatak i što treba obaviti. Svaka osoba odnosno ukućanin ima drugačiji plan i navike koje određuju kako će se odnositi prema zajedničkom domu. Takve navike i planovi drugoj osobi mogu biti nepovoljne jer se ne uklapaju u organizaciju dana i stil življenja da često dolazi do zanemarivanja donesenog dogovora i ne praćenje postavljenog rasporeda.

„Evo, moja cimerica je napravila plan i raspored za čišćenje, na tjednoj bazi. S tim rasporedom ja sam se složila. Meni je bilo malo teže u jednom periodu se primiti posla jer imam takav posao da sam jednostavno umorna i jednostavno nemam snage. Dok taj treći cimer, njemu se to uopće nije sviđalo. Nije niti konkretno reko ne nego jednostavno nije se držao toga, izignorirao je sve. Onda je cimerica taj raspored maknula, jer je skužila da na njega nemre računati. (s1)

„Situacije su još bile čišćenje stana. Dakle, mi smo se dogovorile da će svaka očistiti svaki tjedan. Međutim, ona je to baš odgađala do nedjelje navečer. Ono, ja sam bila poslala poruku. Mi nismo uopće komunicirale, nego smo preko poruka pričale. Čak iako smo živile skupa. Ja bi njoj napisala poruku, hmm oprostite očistite stan da znam oću ja jer ne mogu živjeti u ovakvom stanu. Onda je rekla još nije gotov tjedan.“
(s3)

„Pa evo pokušala sam strategiju ali nije baš upalila. To planiranje čišćenja, ali nije baš upalila. Napisale smo jel, kućanske poslove, to je jest ja sam navela svaki kućanski posao i onda smo samo naša, stavila sam praznu kućicu pa da se stavi datum pa staviš plusić kod svog imena kad si to odradio i na kraju se potpišeš da si to odradio (smijeh). I kažem, ono, mislim, pokušala sam da funkcionira, ali onda se to nekako zanemarilo kad je ta jedna cimerica otišla doma na par dana. Nas dvije što smo ostale nismo ni bile u stanu, pa nije ni bio toliko prljav, ali šta ja znam, nekako smo to izvele.“ (s4)

„(...) Ali je bio glavni problem to što je ona bila ultra prljava, znači, medicinarka, ultra prljava. Ne znam, tipa, ja kad čistim, ja njoj kažem kao idemo čistiti. U biti, ja sam s njom napravila plan, kao da imamo plan čišćenja jer nije uopće čistila. Znači wc nije pipnila doslovno prvih mjesec dana i onda sam joj ja rekla okej, pošto smo obje tu da imamo jedan dan u tjednu za čišćenje što se u početku držala onda onak, očistit ću u četvrtak, dogovor u četvrtak, ona očisti u nedjelju, recimo. (s5)

Jedna sugovornica objašnjava kako joj je najveći problem bilo to što se jedino ona brinula za čistoću doma dok je živjela sa cimerom odnosno muškom osobom. Kako navode Clark i Tuffin (2015) u svojem istraživanju, kada su navedene preferencije, muškarci su uglavnom davali prednost ženama za koje se pretpostavljalo da su bolje čistačice.

„Nismo na vrijeme dogovorili raspored čišćenja i slične zajedničke stvari, a on nije imao nikakvu namjeru čistiti ionako pa zato.“ (s7)

2.2. Stranci u domu

Dovođenje stranaca u zajedničko kućanstvo može biti delikatna i potencijalno izazovna situacija. U uspostavljenim zajedničkim životnim stanovanjima, kao što su zajednički stan ili studentska soba u domu, stanovnici često imaju osjećaj bliskosti i ugone sa svojim ukućanima. Kada se stranci dovedu u smještaj, bilo kao privremeni gosti ili novi cimeri, to može poremetiti postojeću dinamiku. Stranci mogu doći s vlastitim navikama, preferencijama i očekivanjima, koja se mogu sukobiti s onima postojećih stanovnika.

„(...) Dovodila ljude u stan. Tad nas je bilo troje u stanu. To je bilo dosta, dosta čudnih situacija koje ja jednostavno nisam znala navigirati.“ (s1)

„Uf (smijeh) prvi klik je bio kad ja nisam znala ko je meni u stanu. Hmm ona je imala sobu koja je povezana s terasom i u koju se moglo uć jer je imala vrata, imala je vanjska vrata od te sobe i prozor. Međutim, ona je valjda počela upoznavat te neke momčiće vamo u zadru i oni su počeli dolaziti. Ono ja sam stalno čula zvukove, ja sam stalno čula kad bi neko šetao po stanu. To nisu bili koraci jedne osobe, to su bili koraci više osoba. Ja se počela zaključavati u svoju sobu jer stvarno nisam znala ko je u stanu. Par puta bi uhvatila kako izlazi neki lik iz stana. Ono vidla bi ga kroz prozor, ali što je najgore to nije bio isti lik. To je bilo više likova, to je bio taj, to je bila kap koja je prelila čašu.“ (s3)

Nadalje, sugovornice prepričavaju situacije kada su njihove cimerice u stan dovodile svoje dečke te bi to stvaralo vrlo neugodne situacije, posebice ako je u pitanju studentska soba gdje se dijeli samo jedna prostorija te nema previše prostora za privatnost. Ljubavne veze su vrlo intimne te bez obzira ako ljubavnom paru ne smeta prisutnost druge osobe, neugodnost se može pojaviti u obrnutom smjeru, odnosno druga osoba može osjećati nelagodu.

„Stalno su bili u njenoj sobi. Osim kad je najavljen momak, kad ja znam da on dolazi, onda bi bili i u dnevnom boravku, ali kad nije najavljen onda samo u sobi.“ (s3)

„Znala je dovest dečka koji je imao svoj vlastiti stan. Smetalo mi je jer ja sam tad imala ono nekih 20ak godina, a oni su bili odrasli ljudi od 30 pa na više i nisam se osjećala ugodno dok bi oni bili skupa tamo, svašta mi je padalo na pamet šta rade, a i znala sam da imaju kod sebe i ilegalnih supstanci.“ (s6)

„Bila je jedna situacija kad je dovela nekog dečka, ne znam jel joj bio dečko ili šta, ali kad sam dolazila sa faksa u sobu ono očekivala sam da ću doć doma i odmorit. I ja otvaram vrata sobe kad ono doslovno ravno u mene gledaju ona i taj neki rendom lik kojeg prvi put vidim. Ono mogla mi je bar najavit ej dovela sam dečka da budem spremna, a ne ovako na prepad.“ (s8)

S druge strane, jedna sugovornica se požalila kako joj je zasmatala cimeričina prijateljica koju nije dovoljno dobro poznavala.

„Hmm, funkcionirale smo na prvu dobro, međutim kada se pojavila treća osoba između nas ona se počela više ajmo reć družiti s njom, ali ne na način družiti s njom izvana stana nego u malom stanu u kojem sam i ja bila. I ono, naš život, nas dvije u jednoj sobi je posto život nas tri u jednoj sobi.“ (s2)

2.3. Nezrelost cimera

Nezrelost cimera koji žive u istom kućanstvu može dovesti do bezbroj problema koji utječu na ukupnu kvalitetu životne situacije. Nezrelost se može manifestirati na različite načine, kao što je nedostatak odgovornosti, loše donošenje odluka ili nesposobnost razmatranja potreba i preferencija drugih. Jedan uobičajeni problem koji se javlja je neispunjavanje zajedničkih odgovornosti, kao što je plaćanje računa na vrijeme ili održavanje čistoće i reda u zajedničkim prostorijama. Nezrelost također može dovesti do sukoba oko trivijalnih stvari, budući da se cimeri mogu boriti da rješavaju nesuglasice na zreo i

konstruktivan način. Goffman (1959) navodi da pojedinac ponekad može biti svjestan samo jednog tijeka osobnog komunikativnog ponašanja, dok će drugi biti svjesni toga, ali i još jednog tijeka što je u ovome slučaju upravo nezrelost. Nezreli cimeri mogu se ometati u ponašanju koje narušava mir i sklad u kućanstvu. Ta ponašanja mogu uključivati pretjeranu buku, zabavu do kasno u noć ili nepoštivanje međusobne privatnosti. Takvi postupci mogu dovesti do napetosti i nelagode, čineći svima izazovom miran suživot.

Sugovornici se izjašnjavaju kako su se vrlo često susreli s osobama koje su smatrali nezrelima na temelju njihova ponašanja, komunikacije te odnošenju prema zajedničkom prostoru. Oni također smatraju da je upravo nezrelost razlog nemogućnosti razrješivanja glavnih problema koji nastaju te stvaraju disbalans.

„Nije se dalo pričati s njom. Jako nezrela, izgubljena, agresivna, impulzivna, tako da... Ništa se s njom nije moglo mirno jer je sve svaljivala na mene. Znači, ja sam postala kradljivica, kužiš, na temelju ničega.“ (s1)

„Opet nakupljanje više problema. Raspad sistema. Bilo je stvari, prostor u kojem živimo, isto suđe, čistoća, bilo druženje s drugim ljudima, dovođenje ljudi. Baš, mislim, tek sad vidim koliko smo i ona i ja bile jako nezrele, jako jako jako.“ (s1)

„Ti imaš realno 19, 20 godina i nisi zreo za nešto što se zove rasprava, za svoje ja. Da je danas to, na primjer, ja bi danas sve rekla jer, ne znam ne da mi se prilagođavat drugom ako se taj ne prilagođava meni. (s2)

„Ovaj, tako da je ona polako počela odustajati, nije joj se dalo učiti, nije izlazila na ispite. Počela je ono ići na plaže, vanka, okupljala se čak i kod nas. Nismo više mogle uhvatiti taj isti ritam.“ (s3)

Nadalje, neke sugovornice takvo nezrelo ponašanje nazivaju čak djetinjim.

„Dan danas kažem da se tad djetinje ponašala i da to tad nije bila osoba s kojom sam ja mogla rasti. I danas to mislim, iako ja nju nakon dvije godine ne znam, ali mogu reći da u nekim situacijama se i dalje ponaša djetinje u nekim je možda sazrijela.“ (s2)

„(...) a ona se ponašala kao dijete, nije mi bilo jasno to ponašanje, mislim bila sam i ja tih godina, ali ona je baš ono ko malo dijete nešto mu kažeš ono se izbulji na tebe, ko pubertet.“ (s4)

„On je previše djetinjast da bi se s njim moglo normalno popričat pa sam ga ja sustavno pokušavala izbjegavat to vrijeme dok smo živjeli skupa.“ (s7)

Jedna sugovornica opisuje situaciju u kojoj joj je bilo teško doći do rješenja problema iako je do njega na kraju i došlo upravo zbog osjećaja da se cimerica ponaša vrlo nezrelo i djetinje. Konverzacija i komunikacija s osobama za koje smatramo da nisu na istoj razini kao mi odnosno da nam nisu slični mogu dovesti do neugodnih situacija.

„(...) Ali ja bi joj znaš, ona je bila sva onak mica neka jadna, bojala se i onda bi joj ja rekla, našla sam jednom bananu, trulu u ladici i onda sam joj išla reć onako ozbiljno jel možemo popričat, da sam to otkrila i da mi jako smeta, ali sam joj rekla neke stvari na koje se možda uvrijedila ili nešto, pa mi se nešto ispričavala i tako. Htjela kao ispraviti to ili nešto, ne znam, čudno je bilo, djetinje.“ (s5)

2.4. Kumulacija problema

Nadalje, jedan česti izazov koji se često pojavljuje u odnosima cimera unutar istog kućanstva ili studentskog doma jest gomilanje problema tijekom vremena. U početku se cimeri mogu jako nadati skladnom suživotu, no kako vrijeme prolazi, sitne smetnje i nesuglasice mogu se gomilati. Ovi problemi mogu varirati od razlika u čistoći i organizaciji do sukoba oko zajedničkih prostora i osobnih granica. Kada se ne riješe, ove male pritužbe mogu se nagomilati i rasti, na kraju dovodeći do napetog i neugodnog životnog okruženja.

„ (...) ak popraviš jednu stvar druga opet ne valja, konstantno. Više nismo u kontaktu, opet nakupljanje više problema. raspad sistema. Bilo je stvari, prostor u kojem živimo, isto suđe, čistoća, bilo druženje s drugim ljudima, dovođenje ljudi.“ (s1)

„Točan razlog ni sama ne znam jer je tu bilo puno ajmo reći malih sitnica koje su dovele do ajmo reć velike neke situacije koja je jednostavno bila, ajmo reć okidač za sve ostale. Hmm, funkcionirale smo na prvu dobro (...)nego puno malih problema od kojih ti, na primjer, za razliku od nje ja sam htjela to stati na kraj tome u smislu da se mi rastanemo jedna od druge i da nastavimo bit prijateljice jer sam skužila da nam zajednički život narušava odnos. No, ona je rekla da je nemoguće nakon što sam ja to tako izvela da mi ostanemo prijateljice, da ona mene više ne želi pozdravit na ulici.“ (s2)

„Posvađala sam se s njom zato što je ženska dovodila dečka kod sebe u sobu cijelo vrijeme. Jednom me ostavila zaključanom van sobe me ostavila zaključanom. Bilo je više toga zapravo.“ (s4)

„Na kraju kao sve neke male stvari su se nakupile. Imala je dosta, bila je dosta nestabilna u smislu ne znam, prekinila je desetogodišnju vezu s čovjekom, kužiš i tako nije joj bilo lako. Otišla radit u njemačku, valda je bila i bolesna, ne sjećam se šta, nešto za kožu. Skroz ju je nešto mučilo. Pa sam ju i onda mučila i ja vjerojatno (smijeh).“ (s5)

Dvije sugovornice izdvajaju čišćenje i nebrigu prema zajedničkom prostoru kao čestu pojavu i problem koji se ponavljao te doveo do odluka o iseljenju. S vremenom razlike mogu postati sve izraženije, što dovodi do napetosti i frustracije. Manji problemi, kao što je ostavljanje prljavog posuđa u sudoperu ili zanemarivanje iznošenja smeća, mogu se postupno akumulirati i stvoriti neprijateljsko životno okruženje. Emerson (2008) objašnjava da čišćenje nakon nekoga tko ne ispuni svoje obaveze za čišćenjem može „modelirati“ željenu promjenu u ponašanju drugoga. Prekidom čišćenja i činjena usluga drugome mogu projicirati neizravne, suptilne znakove kako bi drugi počeo postupati drugačije od onoga kako je u prošlosti. Ovakvi postupci mogu drugome dati uvodi u nezadovoljstvo i uzrujanost te postupke učiniti vidljivima. Naime, kod sugovornika se pokazalo suprotno odnosno čišćenje iza drugoga nije bio jasan pokazatelj da se to mora i da je to zajednička obaveza.

„Ona bi nešto sebi skuhalo u stanu, uvijek bi osta nered za njom, uvijek, uvijek. To je mene izluđivalo, baš me izluđivalo. Morala sam čistiti za njom, a njoj to nije bio problem. Čak i kad bi rekla isto bi me dočekalo. Kao svjesna je ona toga, ono bude svjesna kao ono okej i opet ništa.“ (s3)

„(...) ili na primjer svaki put kad bi ja kuhala nešto on bi sjedio u dnevnoj i komentirao sve ili kad bi ja čistila ili spremala, on bi me pitao jel nam dolaze gosti pa zato čistim...“ (s7)

3. Iskustva nakon pojave problema i sukoba

3.1. Utjecaj problema na zdravlje, studiranje i kvalitetu života

Vlastiti dom, soba odnosno smještaj u kojem boravimo je mjesto opuštanja i određena privatna i intimna zona koja je potrebna za normalno funkcioniranje čovjeka. Domovi su sigurna utočišta u kojima ljudi puštaju korijenje, osjećaju pripadnost i naposljetku doživljavaju „identitet mjesta“ ili jedinstvo s domom. Dom može biti izvor fizičke i psihološke revitalizacije, što pridonosi emocionalnoj privrženosti i osjećaju da je prebivalište “dom” (Rioux, 2005). Ako osobi nešto smeta, u ovome slučaju osoba s kojom dijeli zajednički prostor, to može dovesti do osjećaja nelagode i nesigurnosti u prostoru koje treba

osigurati upravo to. Sukobi cimera mogu imati dubok utjecaj na nečije zdravlje, učenje i cjelokupnu kvalitetu života. Stres i emocionalni nemir koji često prate svađe između cimera mogu utjecati na mentalno i fizičko blagostanje, utječući na obrasce spavanja, apetit i opće raspoloženje. Stalna napetost u životnom okruženju može biti značajna smetnja, otežavajući koncentraciju na učenje, a akademski uspjeh može biti lošiji. Osim toga, sukobi mogu poremetiti rutinu i stvoriti neprijateljsku atmosferu, što dovodi do smanjene produktivnosti i učinkovitosti u svakodnevnim zadacima. Općenito, negativna energija koju stvaraju sukobi cimera može dovesti do pada kvalitete života, utječući ne samo na nečiju životnu situaciju, već i na njihovu ukupnu sreću i osjećaj blagostanja.

Jedna sugovornica objašnjava kako je osjetila da nije dobrodošla u stanu u kojemu je živjela sa dvoje cimera, koji su ujedno bili i ljubavni partneri. To može biti jer je dvoje cimera u ljubavnom odnosu bilo usmjereno prema privatnom prostoru koji bi bio samo za njih.

„Dvoje ljudi je ušlo u vezu od njih i na kraju smo odlučili da ja odlazim iz stana, a stan je bil super, to jest nije bio tolko, ali bio je super mjesto za stanovati i provodit vrijeme pa sam recimo zbog toga morala izaći. (...) Znači, dok sam ja znala za cijelu tu situaciju, prvo je bio dogovor da ja ostanem i da svi skupa živimo i onda sam jedan dan dobila poruku, makar ja sam već slutila na to. Tak da sam u to vrijeme sama sebi već tražila stan. Tak da više manje ti drugi ljudi su za mene odlučili da odlazim. (...) mislim to je bilo malo kompleksniji odnosi tak da mislim da je to bila dobra odluka da sam ja izašla. Tak da bolje je za mene i psihički i prostorno.“ (s1)

Nadalje, ista sugovornica objašnjava kako se u drugome stanu, s drugim cimerima istinski bojala za svoj život zbog ponašanja cimerice i njezinog lošeg psihičkog stanja.

„(...) Jer ono, mene bilo strah. Mene bilo strah za moj život, evo, ja sam se krenula zaključavat u svojoj sobi. I ovaj, i ona je rekla da jedino misli slušati gazdu, znači njegova je zadnja.“ (s1)

Dvije sugovornice objašnjavaju da su zbog loše situacije u smještaju morale odlaziti učiti na druga mjesta, kod prijatelja ili čak na plažu kako bi u miru mogle naučiti potrebno gradivo za polaganje ispita i kolokvija. Kako navode Foulkes, Reddy, Westbrook, Newbronner i Mcmillan (2019) buka od glazbe ili zabave je često raširen problem između cimera gdje se jedna strana osjeća nelagodno ili nesposobno upitati ukućane da budu tihi.

„Išla sam učiti na plažu, ono vrijeme ispitnih rokova, meni se na tv vrti Krv nije voda, smijeh, (smijeh) u pozadini pjesme Jala, Buba, trap jer je to najjača glazba, kužiš ono. A kad je ona učila ja sam se izgubila ili sam bila sa slušalicama jer ono, imaš potrebu da se makneš jer je tvoj prijatelj, nešto želi napraviti.“ (s2)

„Čak sam sve ispite i položila. Mislim da nije puno utjecalo. Mislim ja sam učila kod drugih prijatelja i tako to pa sam uspjela, snalazila sam se. Jedino malo psihičko zdravlje, ali dobro ajde. Malo sam se živcirala bez veze i to (smijeh).“ (s4)

Druge dvije sugovornice ističu problematiku oko oglašavanja alarma cimera.

„Nije se mogla buditi ujutro i onda je imala doslovno 5-6 alarma i ugasi jedan, pa upali, pa ugasi jedan i tako stalno, a ja se trebam dić, onak ona se diže u 6, a ja se trebam dić u 7 i onda ona mene budi od pola 6, tako da sam počela koristiti čepiće, tad sam postala ovisna o čepićima (smijeh). U biti znači, ona je, nismo smjele imati otvoren prozor, pogotovo preko zime. Kužiš, nisam imala zraka doslovno u sobi jer je njoj bilo hladno.“ (s5)

„Ona je imala doslovno milijun alarma, a ne bi se probudila ni na jedan. A ja imam lak san i probudim se na bilo kakav zvuk i sad ako ona mora ić ranije na faks ili nekud i zvoni joj prvi alarm u 7 i ja sam u 7 budna ko sova ono gledam širom očima, a ona i dalje spava. Stvarno me ubijalo to, bila sam neispavana i ljuta na život (smijeh)“ (s8)

3.2. Razlozi i posljedice iseljenja

Nadalje, tijekom stanovanja i dijeljenja stambenog prostora s drugim ljudima očekivano je naići na određene nesuglasice i kratkotrajne probleme koje je moguće vrlo brzo riješiti. No, neki problemi mogu dovesti do situacije narušavanja međusobnih cimerskih odnosa te oni mogu postati glavni razlozi o donošenju odluke o iseljenju te mijenjanju cimera pa čak i o odluci o samostalnom stanovanju. Kada dođe do razmatranja o iseljavanju zbog problema s cimerima, ključno je pažljivo procijeniti razloge takve odluke. Sukobi među cimerima mogu biti vrlo različiti, od manjih nesuglasica do ozbiljnih povreda povjerenja ili zabrinutosti za sigurnost. U konačnici, odluka o iseljavanju trebala bi biti potaknuta željom za zdravijim životnim okruženjem i osobnim blagostanjem. Sugovornici govore kako su glavni razlozi o donošenju odluke o iseljenju bili upravo njihovi cimeri. Tako i Emerson (2009) navodi da se nakon nakupljanja frustracija, cimeri često prvo počinju razmišljati o iseljavanju ili

pokušavaju druge navesti da se isele kada uvide da su situacija i problemi nepopravljivi. Ako trenutno iseljenje nije moguće dolazi do isključivanja ili izbjegavanja.

„(...) I malo po malo, moja cimerica je počela s tom drugom curom imat ajmo reć cimerske odnose, a ne živi s njom nego sa mnom. Ne znam počela je jesti s njom u našem stanu. Znači zamijenila je mene s njom. Počeli smo odvojeno prati veš, počele smo šutit jedna od druge.“ (s2)

„Čak mi smo živjele, znači jednu godinu cijelu i drugu do pola radi korone, ali sam se ja samoinicijativno iselila kod druge prijateljice, ali se tada dogodila korona pa sam otišla kući. (...) da da, nikakva korona, ništa, moj razlog iseljenja je definitivno bila ona.“ (s3)

„Budući da je on bio predjetinjast i tvrdoglav za normalan razgovor i pojeo mi je sve živce odlučila sam ne biti u cimerstvu više.“ (s7)

Dvije sugovornice spominju dovođenje dečka u dijeljeni stambeni prostor kao moguć razlog donošenja odluke o iseljenju.

„Prelomno mi je bilo jednom kad sam ja bila, negdje sam bila cijeli dan i ja sam njoj rekla, to jest spomenila je da će dovest dečka. (...) Navečer ja da ne budem nepristojna se javim ono jel mogu se vratit u sobu, jel on ošo ili šta već. Kaže ona ne, ali možeš ti doć, ne smetaš ti nama. E tu sam poludila kad je napisala da ja (naglašavanje) njima ne smetam u mojoj sobi. Onda sam ju tu nazvala i posvađala se s njom, pa je ona otišla iz sobe prije nego što sam ja došla.“ (s4)

„Kontam da su joj bile smetale neke stvari, tipa to moj dečko recimo. Iako mislim ono ne mogu vjerovat da je zbog toga bilo.“ (s5)

Jedna sugovornica kao glavni razlog navodi ranije spomenute razlike između nje i cimerice.

„(...) jer je teško dugo živjet s nekim s kim ne dijeliš iste poglede na svijet. Na početku to bude i pozitivno, čuješ tuđa razmišljanja, možda i preoblikuješ svoja, ali ako se razlikujete u temeljnim stavovima i karakteru, to zahtjeva veliki trud.“ (s6)

3.3. Konačna odluka o iseljenju

Nakon kumulacije mnogo sitnih problema koji se neko vrijeme mogu izdržavati, na posljetku dolazi do određene osobne granice tolerancije prema drugoj osobi i njegovu

ponašanju. Sugovornici tako objašnjavaju situacije koje su ih dovele do konačne odluke o preseljenju i dotadašnjeg smještaja u neki novi. Konačna odluka o iseljavanju ne donosi se olako, već često dolazi nakon pažljivog razmatranja brojnih čimbenika. Predstavlja vrhunac nastojanja da se razriješe sukobi, poboljša životna situacija i stavi na prvo mjesto vlastito blagostanje.

„Sve te sitnice su počele smetat još više i ja sam odlučila da ne želim više živiti s njom. Počela sam bez ikakve komunikacije s njom tražiti novi stan, čekala sam doslovno zadnji trenutak da njoj kažem. (...) ali u tom trenutku jednostavno sam se osjećala toliko loše i nisam više mogla živiti s njom i trpiti neke stvari, tak da sam počela samoinicijativno tražiti stan. U brzom roku sam ga našla tako da sam joj jedno večer došla i rekla ja ću se sutra iseliti.“ (s2)

„Baš kap koja je prelila čašu je bila jedna večer u 5 ujutro kad sam čula neke zvukove. Znači toliko su bili jaki da me probudilo i sutradan sam došla i rekla da ja ovako više neću živiti da mene ona budi ujutro i da kako je nije sram da doslovno je ispalo koda sam u njihovoj sobi. Ona je bila kao dobro oprosti neće se više ponoviti, al opet se ponovilo.“ (s3)

„Onda kad je počela, da, baš je počela dovođiti dečka, kao jednom, bilo je jednom tjedno, onda je odjednom počela svaki treći dan, pa svaki drugi dan, pa sad bi svaki dan, mislim. Iznajmi si sobu u hotelu pa si ga dovedi. Nije imala osjećaj za dijeljenje sobe. Tu sam stvarno odlučila.“ (s4)

„Mislim, s njom sam izdržala do kraja- zapravo s kim god sam živjela, svake godine bi u 6. Mjesecu otišla živiti kod dečka. Tako da sam odbrojavala kad ću se iseliti od nje i izdržavala. (s5)

„Istu sekundu je uletila i počela se izderivat na mene što sam ušla u kupaonu (...)Onda sam otišla doma za vikend i kad sam se vratila, sve je bilo normalno, ali sam počela tražiti drugi stan jer i da smo pričale, ne bi se tu ništa puno promijenilo jer je to bio samo jedan u nizu takvih sukoba.“ (s6)

„Kad sam vidjela da baca vlažne maramice koje je koristio za guzicu u miješani otpad ispod sudopera u kuhinji. Smučilo mi se...“ (s7)

„To je bilo kad sam skužila kako me čudno gleda, onako kriperski, kao da će mi nešto napraviti. Iskreno bilo me strah zaspat navečer ono ko zna za šta je sposobna. Baš je bila čudna i nije mi pasala općenito tak da je iseljenje bilo jedino logično.“ (s8)

Naime, u studiji koju su proveli Foulkes, Reddy, Westbrook, Newbronner i Mcmillan (2019) pokazala je da su studenti većinom u strahu od iseljavanja i promjenama cimera jer su smatrali da to nije opcija, preskupo je, zahtjeva previše truda i slično. U ovome istraživanju se pokazalo da je iseljenje jedini mogući završetak rješavanja problematičnih situacija zbog određenih čimbenika poput velike ponude stanova, prihvatljivih cijena stanova te osjećaja blagostanja i zaštite mentalnog i tjelesnog zdravlja.

4. Komunikacija tijekom konflikta

Učinkovita komunikacija tijekom sukoba ključna je za rješavanje problema i održavanje zdravih odnosa, no ne radi se uvijek o razgovoru. Tišina i odsutnost komunikacije također mogu igrati značajnu ulogu. Ponekad, kada napetosti porastu, odmaknuti se korak i šutjeti može pružiti prostora da se emocije ohlade, sprječavajući razmjenu impulzivnih i bolnih riječi. Međutim, dugotrajna šutnja bez rješenja može biti jednako štetna, jer može dovesti do nesporazuma i nedostatka jasnoće o temeljnim problemima. Ključno je pronaći ravnotežu između predaha i konačnog nastavka komunikacije. Tiho razmišljanje može pomoći pojedincima da steknu uvid u svoje osjećaje i perspektive, utirući put za produktivnije rasprave kada su obje strane spremne konstruktivno se pozabaviti sukobom. U tom kontekstu, šutnja može biti vrijedan alat za rješavanje sukoba, pod uvjetom da nije sredstvo izbjegavanja ili sprečavanja.

Sugovornici pričaju o situacijama koje su uslijedile nakon konflikta odnosno kada je jedna strana ukazala drugoj da postoji neki problem koji se treba riješiti te je ostao neriješen. Nakon što se problem ne rješava, jedna strana odustaje, potom druga te dolazi do perioda šutnje i bez ikakve vrste komunikacije. Ovdje je prisutna problematična upotreba šutnje kako objašnjava Gendron (2011) da je to ona koja narušava odnos između stranaka. Korištenje šutnje koje uključuje štetu sukobljenim stranama može ukazivati na neizraženu masovnu traumu koju treba riješiti ili može biti dokaz upotrebe (ili zlouporabe) moći. Specifična dinamika određenog odnosa moći može staviti dodatni pritisak na strane, uzrokujući daljnje lišavanje moći i posljedičnu štetu jednoj ili više strana. Neke sugovornice također naglašavaju da je upravo tišina bila i posljednja vrsta komunikacije sa cimerima do samog iseljavanja iz zajedničkog stana.

„(...) Da je najgore od svega meni palo to što smo mi zadnjih tjedan dana našeg života šutile u tom stanu. Znači neugodna tišina, užasno nešto. Ono ko prvi dejt, kad se dogodi neugodna tišina, tak je nama bilo tjedan dana (smijeh). Ja sam imala svoje slušalice na svom krevetu, ona svoje slušalice na svom krevetu. A prije toga se nismo gasile. (s2)

„Hmmm, pa ništa samo bi bile tenzije u stanu. Nitko ne bi s nikim priča. Hmm, ja bi bila cila nasekirana. (...) nekad ta tišina, te tenzije su jače nego uvrede i šta ja znam. Sama ta atmosfera, kad si stranac u svom stanu. Kad živiš u malom sobićku, tempiraš kad ćeš izać kad ona ode u sobu. Al virujen da je i njoj bilo tako, ne virujen da je samo meni.“ (s3)

„Ali nismo pričale ništa. Ono ona ulazi u sobu, izlazi iz sobe grune vratima i tak nešt, znaš ono.“ (s4)

„Ostala u sobi dok nije otišla jer ju nisam mogla gledat više. Nismo uopće pričale o ničemu.“ (s6)

S druge strane, jedna sugovornica ipak ističe kako smatra da je to bio velik problem te da je situacija odnosno problem mogao biti riješen da se na vrijeme dobro iskomuniciralo i porazgovaralo o problemu. Također, Gendron (2011) potvrđuje da je konstruktivna upotreba šutnje ona koja jača komunikaciju između sukobljenih strana kada ona daje prostora za razmišljanje i formuliranje razgovora kako bi se umanjila načinjena šteta.

„Tada ja sam većinom šutila i sad smatram da je to problem, jer da tad nismo možda šutile i ja njoj i ona meni možda ne bi eskaliralo do tog velikog problema, ali ja nisam mogla reći ej ja trebam sada učiti možeš li molim te otić kod nje gledat taj crtani.“ (s2)

Nadalje, dvije sugovornice objašnjavaju mogućnost rješavanja problema kroz razgovor. Jedna ipak napominje manjak komunikacije uživo, no konflikt se događao putem SMS poruka. Druga sugovornica objašnjava kako je sve do odnosa kakvog imaš s osobom s kojom ulaziš u konflikt u smislu da je vrlo važno poznavati tu osobu i imati donekle dobre odnose.

„Mislim bilo je sa Selmom, ali preko poruka, to na kraju. Baš smo se ono posvađale, ali kažem dopisivanje. Nismo niša uživo komunicirale, sve je bilo samo preko poruka i to službeno u smislu režija i to kak ću se iselit.“ (s5)

„Pa ovisi s kim. Na primjer s tom jednom cimericom sam imala dosta ajmo reć sukoba, ali smo se ona i ja na kraju nekako izdogovarale i popričale o sve i onda je to nekako funkcionirale. Ona i ja smo si još uvijek dobre. Znaš ono, nije ništa. Ali, sa evo ovom s kojom sam se posvađala i ništ ono, nema komunikacije nema ništa dalje.“
(s4)

5. Sustav pomoći i podrške i iskustva nakon iseljenja

5.1. Pomoć obitelji, prijatelja i poznanika

Tijekom sukoba potpora i pomoć obitelji, prijatelja i drugih osoba od povjerenja može biti vrlo važna. Ovi vanjski izvori pomoći mogu pružiti novi pogled na situaciju, ponuditi emocionalnu podršku, a ponekad posredovati ili olakšati komunikaciju između sukobljenih strana. Osobito članovi obitelji često donose duboko razumijevanje nečije povijesti i mogu ponuditi smjernice na temelju dugogodišnjih veza. Prijatelji mogu pružiti nepristrano stajalište i suosjećajno saslušati, omogućujući pojedincima da izbace svoje frustracije i potraže savjet. Štoviše, uključivanje neutralne treće strane, poput stanodavca i slično, može donijeti objektivn pristup rješavanju sukoba. Kolektivna mudrost i empatija ovih vanjskih izvora mogu pomoći pojedincima da se nose s izazovima sukoba, nudeći uvide i rješenja koja možda nisu bila očita kada su se sami suočili s problemom. Dvije sugovornice prepričavaju situacije kada su morale kontaktirati stanodavce kako bi intervenirali u situaciju odnosno problem u kojemu su se zatekle sa cimericama. Iako, Emerson (2008) navodi kako pozivanje službene treće strane kao što su stanodavci, općenito se smatra neprikladnim jer većinom nisu dovoljno dobro upoznati sa svim manjim problemima te su zbog toga ograničeni.

„Ja sam zvala gazdu, sve sam mu ispričala, rekla sam mi jednostavno nemremo s tom curom, ona bi jedino vas mogla slušati. Veli on okej i sljedeći dan dođe. (...) gazda nju za ruku i kaže joj prestani se tako ponašat, jesmo tu došli da pričamo ili ne? Idemo napraviti najbolje od ovoga svega. I reko joj je da do sutra mora biti vani. Da nađe stan (...) da njega nije bilo, uh. Ona je bila baš, ne znam valjda je njega gledala ko autoritet. Ipak je starija osoba, odrasla osoba. A i on je isto inteligentna osoba i zna kaj radi. Imal je jako puno razumijevanja. (s1)

„Uglavnom, ja sam otišla do našeg stana, do gazdarice stana koja je živila kat poviše nas. Ja sam rekla da ja više ne mogu živiti ovdje, da je ovo eskaliralo jer čak mi ni ona nije pomogla. Ona je kao bila neutralna, iako sam joj ja bila draža, ona nije mogla hmm njoj reć. Možda ju je upozorila koji put, ali ni ona nije očekivala da ću

izać iz stana samo tako. (...) Međutim, kad san ja otišla e onda je ona nazvala njezinu mamu i sve joj rekla. Da ovo nije u redu, da san ja sad otišla. Znači tek kad san ja otišla, onda je ona stala na moju stranu.“ (s3)

Nadalje, sugovornici ističu pomoć i korisne savjete koje su tražili od obitelji u mukotrpnim situacijama. Obitelj najčešće može pružiti dobru i razumnu podršku nakon koje se osjećamo dobro. Emerson (2008) takvu vrstu podrške naziva kao zvučne ploče za savjete i podršku jer ne mogu izravno intervenirati.

„Ajmo reć da sam pričala tih dana s meni bliskim osobama koje su puno iskusnije, životno i zrelije i koje imaju iskustva ljudima, cimerima i onda sam, ono ja sam se grizla, ono možda sam ja u krivu, možda sam trebala ovako, možda onako, možda sam trebala pričat prije. Ali sam shvatila da nije to vrijedno. Od tada mi više nije bilo žao, tako da eto.“ (s2)

„Vidjela sam da imam prijatelje i da imam obitelj, pravu obitelj. Znači, tako sam bila ponosna što imam roditelje ove koje imam. Moj otac je bio spreman doć u 5 ujutro, pokupit me i da idemo ča. Stvarno ono, baš sam bila oduševljena. I to mi je nekako davalo snagu, to mi je baš davalo snagu. Jer znan da ona to nema.“ (s3)

Prijatelji su također često spomenuti kao važni ljudi spremni dati savjet i podršku u konfliktnim situacijama. S obzirom da su sugovornici u trenutku življenja sa cimerima daleko od svoje obitelji te su najčešće okruženi svojim vršnjacima, kolegama i prijateljima, oni su prvi kojima se mogu požaliti i potražiti savjet i razumijevanje.

„Pa ajmo reć da sam ja tad bila u nekoj fazi života, zdravlje je bilo narušeno, ali imala sam stvarno predobre prijatelje koji su uvijek bili tu da mi pomognu.“ (s3)

„Pa je, uvijek kad je bila neka svađa onda sam ne znam, idem na faks pa se kolegici požalim i uvijek smo pričale o cimerima i tako druge prijateljice koje su imale sličnih iskustava i tako to, kukale smo si.“ (s4)

„Tu jednu cimericu nitko oko mene nije mogao smislit, tako da nikom nije bilo čudno kad sam napokon pukla, ali redovito sam pitala ljude oko sebe za savjet i mišljenje o situaciji koja me baš mučila i nisam znala kako da ispravno postupim na kraju.“ (s6)

„Pomoglo bi mi kad bi se izjadala nekom sa strane i kad bi ta osoba potvrdila da nisam ja luda nego on nije normalan.“ (s7)

Svakako valja napomenuti važnost pozivanja treće osobe kako bi se konflikt riješio. Skupnjak (2020) objašnjava kako probleme ne moramo riješiti uvijek sami već da je ponekad potrebno potražiti pomoć drugih ljudi koji situaciju mogu sagledati objektivnije nego mi sami. U tom slučaju je prisutnost medijatora odnosno posrednika vrlo važan jer je neutralan te je u mogućnosti postići zajedničko rješenje kojeg mogu prihvatiti sukobljene strane. Medijator neće nuditi svoja rješenja ili pak zauzeti nečiju stran već će omogućiti da sukobljene strane pronađu adekvatno rješenje sukoba.

5.2. Učenje i stjecanje iskustva o stanovanju sa cimerima

Teške situacije i sukobi, uključujući sukobe cimera, često služe kao moćne učionice u školi života. Iako mogu biti emocionalno izazovni i neugodni, oni također pružaju priliku za dubok osobni rast i učenje. Kroz rješavanje sukoba s cimerima, pojedinci mogu razviti dublje razumijevanje sebe, svojih vrijednosti i ono što ih pokreće. Stječu iskustvo u komunikaciji, rješavanju problema i empatiji, što su vrijedne životne vještine primjenjive u različitim kontekstima. Svaki sukob cimera prilika je za usavršavanje vlastite emocionalne inteligencije i otpornosti, povećavajući njihovu sposobnost njegovanja pozitivnih odnosa. Štoviše, ove izazovne situacije često otkrivaju skrivene snage i slabosti, omogućujući pojedincima da rade na samopoboljšanju i postanu prilagodljiviji i snalažljiviji u budućim susretima, bilo u kontekstu zajedničkog života ili drugih aspekata života. Koncept stjecanja iskustva počiva na ideji da se učenje sastoji od stjecanja znanja i vještina u jednom kontekstu (trenutno stanovanje) i njihove ponovne primjene u drugom (buduće stanovanje) (Guile i Griffiths, 2010). U biti, ovi teški trenuci, uključujući sukobe cimera, ne samo da podučavaju vrijedne lekcije, već i doprinose akumulaciji životnog iskustva, opremajući pojedince da se s više mudrosti i samopouzdanja suoče s nizom izazova.

Sugovornici nabrajaju različite pouke koje su izvukli iz problematičnih situacija sa cimerima koje svakako apliciraju u budućim situacijama kroz život, posebice u onima u kojima traže nove cimere, pa čak i prijatelje. Upoznavanje osobe kroz situacije koje pokazuju kakva ona zapravo je su najbolji način da uvidimo što nam odgovara, a što ne te kako se treba postaviti kako bi se situacija završila za nas najbolje.

„(...) Ali ja mislim da to postepeno učim. (...) ali mislim da imam drukčiji pristup, cimerima i općenito s ljudima. Skušila sam da, kak sam rekla svako ima svoje nešt drukčije. Prvo najbolje je upoznat osobu, onda vidimo šta to valja šta to ne valja, mislim.“ (S1)

„U životu poslije, valjda kak sam imala nekog iskustva se nisam htjela tolko prilagođavati, smatrala sam da hmm, da se osobe moraju jednako poštivati, ako ja poštujem tebe, ti poštuju mene. Ako poštujem tvoje vrijeme za učenje, poštuju i ti moje vrijeme za učenje. Jednostavno kako živiš s tom osobom, srastaš, ajmo reći, tako se moraš prilagođavati, učiš kako oni funkcioniraju, kako s osobom koju ne znaš tako i s onom koju znaš.“ (s2)

„Cijeli taj period je za mene ima jedan velik utjecaj na moj, na moje, na moja razmišljanja, stavove, stvarno sve. Napokon sam se naučila ovaj zauzet za sebe. (...) pomoglo mi je to definitivno i na poslu i svugdje zapravo. Mislim da me osobe, prijatelji više cijene radi toga. Hmm, prije je to bilo ja kao popustljiva ja ću sve, sad neću, znaš. To mi je naj ono, najveća ta neka pouka.“ (s3)

„Cijeli taj period je za mene ima jedan velik utjecaj na moj, na moje, na moja razmišljanja, stavove, stvarno sve. Napokon sam se naučila ovaj zauzet za sebe.“ (s3)

„Nemoj se raspravljati s glupim ljudima (smijeh), šalim se, šalim se. Pa ništa, jednostavno da neke ljude ne možeš promijeniti koliko god se trudio. A opet, možda sam i ja nekad bila tvrdoglava. Eto i o sebi sam naučila nešto.“ (s4)

„Da ne trebam biti tak dobra (smijeh), da se moram zauzeti za sebe i ne biti popustljiva, raditi drugima usluge i biti bez kompromisa. Moram se zauzeti za sebe (smijeh).“ (s5)

„Da nikad ne možeš procijeniti koliko je tko čist na temelju toga kako izgleda vani i ponaša se vani.“ (s7)

5.3. Kompromis i prilagođavanje

Kompromis i prilagodba bitne su komponente procesa ozdravljenja nakon sukoba cimera. Nakon razmirica i napetosti, cimeri se često nađu na raskrižju, suočeni s izborom zamjerenja ili traženja rješenja. Kompromis uključuje prepoznavanje međusobnih potreba i pravljenje ustupaka kako bi se pronašao zajednički jezik. Radi se o susretu na pola puta i razumijevanju da nitko ne dobije sve što želi. Prilagodba, s druge strane, znači biti otvoren za promjenu i prilagodbu. To može uključivati reviziju navika, preispitivanje zajedničkih očekivanja i uspostavljanje jasnijih granica kako bi se spriječili budući sukobi. I kompromis i prilagodba zahtijevaju komunikaciju i spremnost da se oslobodite ljutnje. Kada se cimeri posvete ovim načelima, oni ne samo da rješavaju trenutni sukob, već i jačaju svoj odnos, potičući životno okruženje koje je skladnije i suradljivije. Skupnjak (2011) objašnjava da

sporazumi odnosno kompromisi u rješavanju sukoba trebaju biti dovoljno realistični i djelotvorni kako bi uopće mogli uspjeti te se nastaviti razvijati. Također, da bi to bilo uspješno, moraju biti temeljeni na izvedivosti i da brinu i koristi za obje strane. Međusobno koristan sporazum odnosno kompromis označava kraj sukoba, ali i obogaćuje odnose i pospješuje suradnje.

„Pa ono, jedan problem dovodi u drugi, ponekad da. Dolazi do problema tak da onda kompromis je najmanja moguća stvar koju možeš napraviti, tipa zatvori vrata ak ti neko dolazi ili nešt tak sitno.“ (s1)

„Ne mogu reć da je uvijek bilo. S tom cimericom što je dečka dovodila, to baš nije bio neki kompromis. To je sve bilo, nakaradno. Nismo ni imale oko čega bit u kompromisu, ali tipa, kad sam se preselila u stan onda je bilo nekih dogovora, za spremanje sobe, kad ja moram učit, ja bi joj rekla i ona bi mi na to aha okej meni ne smeta samo ti uči.“ (s4)

„Ako živiš s drugom osobom, mislim logično al to nisam shvatila do tad, da treba imat neki kompromis. Odnosno da bi u mom budućem cimerskom životu bilo bolje da na početku odmah znaš, da se dogovorim s osobom, čistit ćemo tad i tad, funkcionirat ćemo jedan kupi ovo drugi ono. Ta neka cimerska pravila postavit.“ (s5)

Također, Skupnjak (2011) naglašava kako kompromis nije uvijek jasno koristan ili štetan. Kompromisom se konflikt može naizgled riješiti, no često to nije trajno rješenje. On se najčešće primjenjuje kada je suradnja važna, no postoje vremenska ograničenja poput završetka semestra, akademske godine, završetka studija i slično. tada je kompromis rješenje koje je svakako bolje od situacije bez izlaza.

S druge strane, prilagođavanje je mijenjanje vlastitih navika kako bi se drugi osjećali ugodnije. Sugovornici opisuju da se pokušavaju prilagoditi drugima što je više moguće kako bi se stvorio barem djelomično skladan odnos i normalno funkcioniranje zajedničkog stanovanja. Naime, treba biti oprezan jer prilagođavanje jest popuštanje pred drugima što ponekad može ići na vlastitu štetu (Skupnjak, 2011).

„Hmm ovisi o osobi kakva je. Ono ak je neko malo flegma super, ak je neko malo neurotičan super, tak da prilagođavam se drugim ljudima i njihovim osobnostima.“ (s1)

„Neko mišljenje da se jednako prilagođavam osobi koja se meni prilagođava. Odnosno pokušavam procijenit situaciju koliko se meni druga osoba prilagođava i onda dajem maksimum da se i ja njoj prilagođavam. Normalno da nekad to možda nije moguće, ne znam.“ (s2)

„Dosta se i prilagodim osobi pa znam kome mogu nešto i kako reć, a kome se ništa ne smije prigovoriti jer kritike samo uzrokuju novi sukob.“ (s6)

Jedna sugovornica ističe kako je primijetila da dok je živjela sa starijim cimerima da su se u početku drugi njoj više prilagođavali iz razloga što su bili stariji i već su imali rutinu zajedničkog življenja koja je njoj tad bila posve nova. Iz takvog prilagođavanja naučila je određena pravila i navike svojih cimera te im se uskladila. Također, naglašava kako je takvo iskustvo ponovila kada je ona bila stariji cimer te je drugome, mlađem trebalo ponešto objasniti, naučiti i učiniti da im bude ugodno u zajedničkom kućanstvu.

„Pa u nekim situacijama ja čak mislim, tipa kad sam tek došla u stan, možda su se na početku oni meni više prilagođavali, ali kako smo mijenjali više cimera i tak to, onda smo se mi odnosno ja počela prilagođavati drugima.“ (s4)

Zaključak

Sukobi cimera uobičajena su pojava u zajedničkim životnim prostorima i mogu proizaći iz niza čimbenika, uključujući razlike u životnom stilu, stilovima komunikacije i osobnim navikama. Ovi sukobi mogu biti složeni i izazovni, ali razumijevanje njihovog podrijetla i dinamike ključno je za njihovo učinkovito rješavanje. Poticanjem otvorene komunikacije, empatije i spremnosti na kompromis, pojedinci mogu raditi na stvaranju skladnijeg životnog okruženja koje se prilagođava različitim potrebama i očekivanjima cimera. U ovom istraživanju se dokazalo da se studenti vrlo brzo, nakon iskustva življenja s nepoznatom osobom, koju prvi puta upoznaju (najčešće na prvoj godini studija) odlučuju na buduća stanovanja sa poznatim osobama s kojima već imaju ostvaren dobar odnos. Također, osim dobrog odnosa važne su i sličnosti koje dijele međusobno što uključuje dob, interese, ali i volju za čišćenjem i održavanjem urednosti zajedničkog prostora. Ponekad jedan problem nije dovoljan da bi se donijela odluka za iseljenjem već to bude više problema koji se s vremenom nakupljaju te jedan postaje prijelomni za donošenjem odluke. Tada se iseljenje čini kao jedini način prekidanja problema. Osjećaj nezrelosti kod cimera mogu dovesti do nedostatka komunikacije gdje šutnja preuzima glavnu ulogu te se problem ne može konkretno riješiti i tada jedini izlaz postaje selidba jednog od cimera. Nadalje, gubitak osjećaja za privatnosti i nadzorom nad svojim privatnim prostorom može se pojačati kada cimer krene dovoditi nepoznate ljude odnosno svoje prijatelje ili partnere te njihova prisutnost drugome može zametati i stvoriti osjećaj nelagode. Takvo stvaranje nelagode može rezultirati lošim odnosima koji vrlo brzo počinju utjecati na zdravlje (fizičko i psihičko) te studiranje. Studenti naglašavaju podršku obitelji i prijatelja kao važan dio kod donošenja odluke o iseljenju i traženju novog smještaja. Roditelji i prijatelji u takvim trenucima pokazuju puno razumijevanja i podrške te davanjem dobronamjernih savjeta pomažu kako bi se problem prekinuo. Nakon iseljenja i mijenjanja cimera, studenti osjećaju znatno olakšanje te zaključuju da ih je takvo problematično iskustvo naučilo da u buduću pažljivije biraju cimere. Na samom početku novog zajedničkog življenja studenti postavljaju dogovore, kompromise i pravila te se prilagođavaju jedni drugima kako bi zajedničko stanovanje bilo što ugodnije i bezbolnije.

Prilozi

Prilog 1.

Suglasnost za sudjelovanje u istraživanju u sklopu završnog rada

Sugovornica: _____

Istraživačica: _____

1. Pristajem sudjelovati u istraživanju. Obaviještena sam o pojedinostima istraživanja i o njima posjedujem odgovarajuće pisane informacije.
2. Ovlašćujem istraživačicu da koristi podatke dobivene putem intervjua.
3. Potvrđujem da:
 - a) Razumijem da je moje sudjelovanje dobrovoljno i da se mogu povući u bilo koje vrijeme bez navođenja razloga i bez ikakvih posljedica.
 - b) Podaci intervjua bit će korišteni isključivo u svrhu ovog istraživanja.
 - c) Povjerljivost podataka zajamčena mi je prema etičkim pravilima znanstvenog rada.
 - d) Obaviještena sam da će intervju biti sniman diktafonom i transkribiran.
 - e) Razumijem da nijedan dio razgovora koji će biti korišten za publikacije neće sadržavati podatke koji bi mogli ukazivati na moj identitet.
 - f) Razumijem da će podaci iz razgovora (transkripti i audio snimke) biti sigurno pohranjeni na primjeren način.

Potpis: _____

(Sugovornica)

Potpis: _____

(Istraživačica)

Mjesto i datum: _____

Prilog 2.

Protokolna pitanja

1. Dob
2. Studirate li? Što studirate? Na kojoj ste godini?
3. Živate li u stanu ili u studentskom domu?
4. Imate li cimera? Koliko cimera imate?

Ako živate u stanu, imate li vlastitu sobu? Ako živate u domu, s koliko cimera dijelite sobu?

5. Jeste li poznavali cimera prije useljenja u stan/dom?

Ako ste ga poznavali, kakvi su bili vaši odnosi? Jeste li bili dobri prijatelji? Ako niste poznavali cimera ranije, kako ste došli do njega odnosno na koji način ste ga upoznali?

6. Jeste li ranije živjeli s drugim cimerima? Koliko ste cimera promijenili?
7. Opišite zašto ste promijenili cimera? Zbog čega je došlo do te odluke/promjene?
8. Koje situacije biste istaknuli kao glavne okidače donošenja odluke za promjenom cimera?
9. Postoje li neki problemi i situacije koje se često ponavljaju kao okidači sukoba? Koji su to problemi ili situacije? Koje teme su najosjetljivije?
10. Koje probleme (ili ponašanja) biste naveli kao česte izvore sukoba između vas i cimera?
11. Kakvo vi reagirate na takve sukobe? Kako biste opisali reakciju vašeg cimera? Je li vaše reakcije utječu na daljnje rješavanje sukoba i na pojavu idućih?
12. Kako biste opisali komunikaciju tijekom sukoba između vas i cimera? Svađate li se ili je moguće problem riješiti na miran način?
13. Kako se dogovarate oko zajedničkih obaveza i raspodjele kućanskih poslova (čišćenja, troškovi, upotrebe zajedničkih prostora i slično)? Jesu li oni možda izvori sukoba?
14. Jeste li spremni na kompromis između vas i cimera? Koliko su vaši cimeri spremni na kompromis? Utječe li mogućnost stvaranja kompromisa na smanjenje (ili povećanje) sukoba?
15. Koje su najčešće posljedice nakon sukoba? Možete li ih opisati i/ili nabrojati? Kako oni utječu na vaš suživot?
16. Na koji način pokušavate spriječiti buduće sukobe? Postoje li neke strategije, pravila ili dogovori?
17. Pomaže li vam nekada treća strana (neka osoba izvan vašeg stanovanja) za objektivnije sagledavanje situacije i rješavanje problema? Ako da kako vam ona pomaže?

18. Jeste li nekada uočili velike promjene u odnosu sa cimerom nakon sukoba? Kakve (koje) su to promjene?
19. Dolazi li češće do pozitivne reakcije nakon sukoba ili negativne? Što mislite zašto?
20. Mijenjate li mišljenje o osobi nakon sukoba? Kako to utječe na vaš izbor stanovanja s tom osobom u budućnosti?
21. Postoje li neki dogovori ili pravila koje uvodite kako bi se sukobi smanjili a vaš odnos poboljšao?

Prilog 3.

Informacije o intervjuima

	Datum	Mjesto provođenja intervjua	Dob
S1	10.6.2023.	Zadar (uživo)	25
S2	15.6.2023.	Zadar (uživo)	24
S3	15.6.2023.	Zadar (uživo)	24
S4	29.6.2023.	Valpovo (uživo)	26
S5	27.7.2023.	Valpovo (uživo)	25
S6	2.8.2023.	Valpovo (videopoziv)	26
S7	5.8.2023.	Zagreb (videopoziv)	26
S8	6.8.2023.	Zagreb (videopoziv)	26
S9	odustao	/	/

Prilog 4.

Kodna lista

Cimerski odnosi	(Ne)poznavanje cimera	Život s nepoznatom osobom Nepoznavanje cimera Upoznavanje cimera na „blef“
	Sličnosti i razlike između cimera	Slični karakteri Slični interesi Nedostatak zajedničkih interesa Pozitivna strana sličnih interesa
Razlozi i pojavljivanje problema	(Ne)obavljanje kućanskih obaveza	Pravljenje nereda po stanu Čišćenje kao okidač Pravljenje nereda Plan čišćenja Nepoštivanje plana i rasporeda
	Stranci u domu	Pojava treće osobe Dovođenje nepoznatih ljudi Strah od nepoznatih ljudi Dečko u stanu
	Nezrelost cimera	Nezrelost na početku studija Važnost zrelosti osobe Nezrelost kao dio nastanka problema
	Kumulacija problema	Puno sitnih razloga dovode do većeg problema Nakupljanje manjih problema Sitnice koje smetaju
Iskustva nakon pojave problema i sukoba	Utjecaj problema na zdravlje, studiranje i kvalitetu života	Početak zdravstvenih problema Bolest kao posljedica Utjecaj problema na učenje
	Razlozi i posljedice iseljenja	Žalost i olakšanje nakon iseljavanja Gubitak osoba radi iseljavanja
	Konačna odluka o iseljenju	Donošenje odluke o iseljenju

		Samoinicijativno iseljavanje Odluka o odlasku iz stana
Komunikacija tijekom konflikta	Komunikacija tijekom konflikta	Šutnja kao način komunikacije Tišina Pasivna agresija Tenzije
Sustav pomoći i podrške i iskustva nakon iseljenja	Pomoć obitelji, prijatelja i poznanika	Žaljenje prijateljicama Pomoć gazde Jadanje gazdarici Pomoć roditelja Savjeti roditelja Obiteljska zaštita
	Učenje i stjecanje iskustva o stanovanju sa cimerima	Znanje s kime se može živjeti, a s kime ne Naučeno življenje s drugima Potvrda o problematičnim osobama Učenje o sebi i drugima
	Kompromis i prilagođavanje	Prilagođavanje drugim ljudima Poštivanje tuđeg i zajedničkog prostora Važnost kompromisa Obostrano prilagođavanje

Literatura

1. Ahmad, A., Abdul Samat, N., Ayob, M. A., Shaedid, S. (2020). Friendship Among Roommates – First Year Students' Experience in a Malaysia Public University. Proceedings of the International Conference on Student and Disable Student Development 2019 (ICoSD 2019).
2. Cheng, W., Ickes, W., Verhofstadt, L. (2012). How Is family support related to students' GPA scores?: A longitudinal study. *Higher Education*, 64: 399-420.
3. Clark, V., Tuffin, K. (2015). Choosing housemates and justifying age, gender, and ethnic discrimination, *Australian Journal of Psychology*, 67(1): 20-28.
4. Cutrona, C. E. (2000). Social support principles for strengthening families: Messages from America. In J. Canavan, P. Dolan, & J. Pinkerton (Eds.), *Family support: Direction from diversity*, 103–122. London: Jessica Kingsley.
5. Despres, C. (1994). Značenje i iskustvo zajedničkog stanovanja: Druženje, sigurnost i dom. *UPower by design: Proceedings of the Twenty-Fourth Annual Conference of the Environmental Design Research Association* (str. 119–127). Oklahoma City, OK: EDRA.
6. Emerson, R. M. (2008). Responding to Roommate Troubles: Reconsidering Informal Dyadic Control. *Law & Society Review*, 42(3): 483–512.
7. Foulkes, L., Reddy, A., Westbrook, J., Newbronner, E., Mcmillan, D. (2019). The impact of housemate relationships on undergraduate student wellbeing.
8. Gendron, R. (2011). The meanings of silence during conflict. *Journal of Conflictology*, (1), 7.
9. Goffman, E. (1959). *Kako se predstavljamo u svakodnevnom životu*. Geopoetika, Beograd, 2000.
10. Halmi, A., Crnoja, J. (2003). „Kvalitativna istraživanja u društvenim znanostima i humanoj ekologiji“, *Socijalna ekologija: časopis za ekološku misao i sociologijska istraživanja okoline*, 12 (3-4): 195-210.
11. Heath, S., Cleaver, E. (2003). *Young, Free and Single? Twenty-Somethings and Household Change*. Palgrave Macmillan Ltd.
12. Heath, S., Kenyon, L. (2001). Single Young Professionals and Shared Household Living, *Journal of Youth Studies*, 4(1): 83-100.
13. Holton, M. (2016). Zajednički život u studentskom smještaju: Izvedbe, granice i domaćinstvo: geografije studentskog smještaja. *Površina*, 48(1): 57–63.

14. Hilder, J., Charles-Edwards, E., Sigler, T, Metcalf, B. (2018). Housemates, inmates and living mates: communal living in Australia, *Australian Planner*, 55(1): 12-27.
15. Klink, J. L., Byars-Winston, A., Bakken, L. L. (2008). Coping efficacy and perceived family support: Potential factors for reducing stress in premedical students. *Medical Education*, 42, 572–579.
16. Pinkerton, J., Dolan, P. (2007). Family support, social capital, resilience and adolescent coping. *Child & Family Social Work*, 12(3): 219–228.
17. Potkonjak, Sanja (2014). *Teren za etnologue početnike*. Zagreb: Hrvatsko etnološko društvo.
18. Rioux, L. (2005). The well-being of aging people living in their own homes, *Journal of Environmental Psychology*, 25(2): 231-243.
19. Roman, S., Cuestas, P. J., Fenollar, P. (2008). An examination of the interrelationships between self-esteem, others' expectations, family support, learning approaches and academic achievement. *Studies in Higher Education*, 33(2): 127–138.
20. Simmel, G. (1904). The Sociology of Conflict, *American Journal of Sociology*, 9(4): 490-525.
21. Skupnjak, D. (2020). Rješavanje konflikata i vještine asertivnosti. *Varaždinski učitelj*, 3(3); 98-116.